

Til lovforslag nr. L 199

Folketinget 2013-14

Betænkning afgivet af Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri den 28. maj 2014

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om randzoner og miljømålsloven

(Anvendelsesområde og fornyet høring over vandplanforslag m.v.)

[af fødevarerministeren (Dan Jørgensen)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 13. maj 2014 og var til 1. behandling den 20. maj 2014. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Dispensation fra § 13, stk. 1, i Folketingets Forretningsorden

Udvalget indstiller, at der dispenseres fra § 13, stk. 1, således at lovforslaget kommer til 3. behandling tidligere end 30 dage efter lovforslagets fremsættelse, jf. L 199 – bilag 3.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget blev inden fremsættelsen sendt i høring den 4. april 2014. Den 13. maj 2014 sendte fødevarerministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse fra Mogens Hvid, Egehøjgård I/S, Ørsted.

Fødevarerministeren har over for udvalget kommenteret den skriftlige henvendelse til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 28 spørgsmål til fødevarerministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret, med undtagelse af spørgsmål 24-28, som forventes besvaret inden 2. behandling.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF, EL, LA og KF) vil redegøre for sin indstilling til lovforslaget ved 3. behandlingen af lovforslaget.

Venstres og Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget hilser med tilfredshed, at det i Vækstplan for Fødevarer blev aftalt, at randzonerne skal halveres til ca. 25.000 ha, og at der skal foretages en entydig afgrænsning af, hvor randzonerne skal være.

Af hensyn til retssikkerheden og muligheden for, at lodsejerne i praksis kan udlægge randzonerne de rigtige steder og med den bedste effekt, er det vigtigt og helt nødvendigt, at regeringen som lovet leverer et kortmateriale, der udmønter det aftalte vedrørende randzoner i Vækstplan for Fødevarer.

Kortmaterialet skal vise, hvor randzonerne etableres, og i forbindelse med udarbejdelsen af kortmaterialet skal der foretages afgrænsning og afstemning af randzonearealet til de aftalte ca. 25.000 ha, samtidig med at hensyntagen til at få mest muligt miljø i indsatsen prioriteres højt.

Kortmaterialet skal forelægges og godkendes i kredsen af forligspartier inden 3. behandling.

Da kortmaterialet endnu ikke er leveret, kan V og KF ikke afgive indstilling til lovforslaget.

V og KF ønsker lovforslaget tilbage til udvalgsbehandling mellem 2. og 3. behandling med henblik på endelig stillingtagen til lovforslaget.

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget er positive over for lovforslaget, der er en del af opfølgningen på aftale om Vækstplan for Fødevarer af 2. april 2014, som indeholder flere tiltag, der understøtter fødevarerhvervet.

Landbruget har givet udtryk for en betydelig tvivl om den faktiske placering af randzonerne, hvilket har ført til meget kritik af den nuværende lovgivning, hvilket regeringen og aftaleparterne har anerkendt. Den væsentligste del af kritikken har været angående retssikkerheden for de jordbrugere,

der med lovens brede formulering af anvendelsesområdet har haft svært ved at få klarhed over, hvorvidt de vandløb og søer, der findes på deres bedrift, udløser et krav om randzoner efter loven. Endvidere har der ikke været et tydeligt kortmateriale. Ligeledes er der sået tvivl om virkningen af randzoner som et generelt virkemiddel.

DF glæder sig over, at det er lykkedes at få ændret randzonenlovens anvendelsesområde, så der sker en halvering af randzonearealet. Som følge af denne reduktion udgør det samlede areal af randzonerne nu ca. 25.000 ha.

DF mangler dog vished for, hvordan regeringen vil implementere lovforslaget, og DF vil derfor først forholde sig til lovforslaget, når denne klarhed foreligger.

Et *mindretal* i udvalget (S og RV) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *andet mindretal* i udvalget (SF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget bemærker, at regeringens lovforslag om at halvere randzonearealet er resultatet af en politisk forhandling med Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti. Der er ingen saglige begrundelser for lovforslaget.

50.000 ha randzoner var et frivilligt virkemiddel i VK-regeringens Vandmiljøplan III 2004-2015. Ved midtvejsevalueringen i 2008 var der etableret 700 ha ny randzone med tilskud. 50.000 ha randzoner blev senere gjort obligatorisk af VK-regeringen ved randzonenloven, som regeringen bestående af Socialdemokratiet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti ændrede i 2012. Der er som følge heraf i 2013 udpeget 38.000 ha randzoner. Gennemføres lovforslaget, vil 13.000 ha af randzonerne kunne pløjes op og dyrkes intensivt med brug af gødning og pesticider.

Årsagen til, at der kun kan findes 38.000 ha randzone, angives at være administrative problemer. Nærværende lovforslag skulle rette op på disse administrative problemer ved

at tage udgangspunkt i søer og vandløb, der allerede er defineret i lovgivningen. SF mener, at de 50.000 ha må søges opnået ved at kombinere de fundne 38.000 ha randzone med randzoner fundet efter de nye kriterier – subsidiært de 38.000 ha kombineret med andre virkemidler for at nå den samme effekt vedrørende kvælstof, fosfor og CO₂.

50.000 ha randzone er indmeldt til EU som et virkemiddel i 1. planperiode. Etablering af 50.000 ha randzoner er således en del af den i forvejen ufuldstændige gennemførelse af Danmarks EU-forpligtelser i vandrammedirektivet. Desuden har regeringen meddelt kommissionen, at randzonenloven også gennemfører Danmarks forpligtelser, jf. direktivet for en bæredygtig anvendelse af pesticider (2009/128/EF). Endelig bidrager randzonerne positivt til klimaregnskabet.

Alt i alt er lovforslaget et miljømæssigt tilbageskridt, endnu en forsinkelse af Danmarks gennemførelse af EU-forpligtelserne og endnu en forværring af klimaregnskabet i en situation, hvor landbruget forventes at skulle bidrage til folketingsflertallets klimamålsætninger.

Med regeringens aftale med V, DF, LA og KF vælger regeringen at se bort fra den balancerede tilgang, som Natur- og Landbrugskommissionen anbefalede i april 2013, da den fremlagde sin rapport. Kommissionens formand har da også udtalt til Altinget, at regeringen nu skylder på naturindsatsområdet.

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen. Der gøres opmærksom på, at et flertal eller et mindretal i udvalget ikke altid vil afspejle et flertal/mindretal ved afstemning i Folketingssalen.

Jesper Petersen (S) Bjarne Laustsen (S) Karin Gaardsted (S) Orla Hav (S) Pernille Rosenkrantz-Theil (S)

Mette Reissmann (S) Per Husted (S) Camilla Hersom (RV) Lone Loklindt (RV) Sanne Bjørn (RV) Steen Gade (SF)

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) Per Clausen (EL) nfm. Henning Hyllested (EL) Lars Dohn (EL) Erling Bonnesen (V)

Thomas Danielsen (V) Henrik Høegh (V) Jacob Jensen (V) Hans Christian Schmidt (V) Peter Juel Jensen (V)

Esben Lunde Larsen (V) Tina Nedergaard (V) René Christensen (DF) fmd. Jørn Dohrmann (DF)

Mette Hjermand Dencker (DF) Dennis Flydtkjær (DF) Leif Mikkelsen (LA) Charlotte Dyremose (KF)

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Det Konservative Folkeparti (KF)	8
Socialdemokratiet (S)	47	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	22	Siumut (SIU)	1
Radikale Venstre (RV)	17	Sambandsflokkurin (SP)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Enhedslisten (EL)	12	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1

Liberal Alliance (LA)

9

Oversigt over bilag vedrørende L 199

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra fødevareministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Brev til Folketingets formand om dispensation fra 30-dagesreglen, fra fødevareministeren
4	Fordeling af randzoner efter lovændring, fra Fødevareministeriet
5	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
6	Henvendelse af 20/5-14 fra Mogens Hvid, Egehøjgård I/S, Ørsted
7	Links til eksisterende kortmateriale, fra fødevareministeren
8	1. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 199

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om oversendelse af fyldestgørende kortmateriale, som viser den enkelte landmand, hvor der skal etableres randzoner, til fødevareministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om kortmateriale, der præcist viser, hvor de i Vækstplan for Fødevarer aftalte randzoner på ca. 25.000 ha skal placeres, til fødevareministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om kortmateriale vedr. L 199 om randzoner, der kan indgå i den aktuelle behandling af sagen i Fødevareudvalget og Folketinget, til fødevareministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm., om det ikke er rimeligt, at udvalget får fremsendt kortmaterialet, der præcist viser, hvor de aftalte randzoner i Vækstplan for Fødevarer skal placeres, til fødevareministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm., om det ikke er rimeligt, at lodsejerne får et kortmateriale af myndighederne, der klart beskriver, hvor de aftalte randzoner i Vækstplan for Fødevarer skal placeres, til fødevareministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om sikring af, at de valgte kriterier til udpegning af randzoner i L 199 i praksis anvendes, afgrænses og præciseres til de i Vækstplan for Fødevarer aftalte ca. 25.000 ha, til fødevareministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om muligheden for at ændre i de valgte kriterier for udpegning af randzoner for at sikre en halvering af randzonearealet, til fødevareministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om anvendelse af vandrådenes kortmateriale, til fødevareministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm. om, hvor tæt man kommer på de aftalte ca. 25.000 ha randzoneareal med 10 m brede randzoner, når der fra de 19.000 km vandløb fradrages vandløb, der ikke ligger i dyrket landbrugsareal, til fødevareministeren, og ministerens svar herpå
10	Spm. om kommentar til henvendelsen af 20/5-14 fra Mogens Hvid, Egehøjgård I/S, Ørsted, jf. L 199 – bilag 6, til fødevareministeren, og ministerens svar herpå

-
- 11 Spm., om randzonekravet vil ramme forskelligt på tværs af kommune-
grænser som følge af forskellig kommunal praksis m.v., til fødevare-
ministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm. om initiativer, der sikrer, at de administrative kriterier for ud-
pegning/registrering ensrettes, til fødevareministeren, og ministerens
svar herpå
- 13 Spm. om udarbejdelse af et endeligt og detaljeret kortgrundlag, inden
loven sendes til endelig afstemning, til fødevareministeren, og mini-
sterens svar herpå
- 14 Spm. om teknisk bistand til udarbejdelse af ændringsforslag om, at de
ca. 38.000 ha randzone opretholdes, til fødevareministeren, og mini-
sterens svar herpå
- 15 Spm. om, hvordan ministeren i praksis vil sikre, at lovens virkeområ-
de begrænses til lige præcis de 25.000 ha m.v., til fødevareministeren,
og ministerens svar herpå
- 16 Spm. om, hvor mange kilometer vandløb der brutto er omfattet af lov-
forslagets § 1, nr. 1, opdelt på de forskellige kategorier, til fødevare-
ministeren, og ministerens svar herpå
- 17 Spm. om, hvor mange kilometer vandløb der er omfattet af de nuvæ-
rende vandplaner, når de træder i kraft m.v., til fødevareministeren, og
ministerens svar herpå
- 18 Spm. om, hvor mange ha randzone søerne i § 1, nr. 1, vil give anled-
ning til, til fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 19 Spm. om, hvordan elementerne i § 1 kan justeres, således at der samlet
opnås 50.000 ha randzoner, til fødevareministeren, og ministerens
svar herpå
- 20 Spm. om teknisk bistand til ændringsforslag om kriterierne, der an-
vendes i det foreliggende lovforslag, justeres, således at der opnås en
randzoneeffekt på 50.000 ha og de modsvarende reduktioner af tilfø-
rsel af næringsstoffer, til fødevareministeren, og ministerens svar herpå
- 21 Spm. om sikring af, at det forventede højere forbrug af pesticider tæt
ved vandløb og søer som følge af lovforslaget ikke fører til øget tilfø-
rsel af pesticider til vandmiljøet, til fødevareministeren, og ministerens
svar herpå
- 22 Spm. om fremsendelse af kortmateriale, der viser beliggenheden af de
38.000 ha randzone, der er udpeget under den eksisterende lov, til fø-
devareministeren, og ministerens svar herpå
- 23 Spm. om, hvor mange vandløb der vil kunne undgå etablering af rand-
zoner ved en statusændring til privat vandløb m.v., til fødevaremini-
steren, og ministerens svar herpå
- 24 Spm., om ministeren er enig i, at høringssvaret fra Aarhus Universitet
m.fl. indeholder en række politiske vurderinger og udsagn, der går
længere, end hvad uvildige forskningsinstitutioner typisk kan tillade
sig at skrive i et høringssvar, til fødevareministeren
- 25 Spm., om ministeren finder det problematisk, at Aarhus Universitet
m.fl. i deres høringssvar kommer med politiske vurderinger, til føde-
vareministeren

- 26 Spm., om ministeren er enig i påstanden fra Aarhus Universitet m.fl. om, at lovforslaget er »problematisk« og sender »et yderst negativt signal til EU«, til fødevareministeren
- 27 Spm., om ministeren er enig i påstanden fra Aarhus Universitet m.fl. om, at »en lempelse i reduktionskravet vil have en målbar negativ indflydelse på hvor hurtigt vores marine områder genoprettes«, til fødevareministeren
- 28 Spm., om ministeren mener, at Aarhus Universitet m.fl. som en forskningsinstitution med fokus på bioscience, marin økologi, modellering, marin biodiversitet og eksperimentel økologi har mandat og/eller kompetencer til at vurdere, om lovforslaget sender »et yderst negativt signal til EU«, til fødevareministeren